

сприяє формуванню у них наполегливості, працелюбства, дає поняття про симетрію, ритм, композицію, кольорове співвідношення, сприяє формуванню художнього смаку. Тому постає потреба у розгляді особливостей організації занять з аплікації у дошкільному навчальному закладі.

Література

1. Старовойт Л.В. Аплікація як засіб всебічного та гармонійного розвитку дошкільників / Л.В. Старовойт// Zbiór raportów naukowych. „Pedagogika. Nauka wczoraj, dzis, jutro (30.05.2015 – 31.05.2015) – Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2015. – P.9-11
2. Starovoit, L. V. (2015). Khudozhnye konstruyuvannya z paperu ta kartonu [The artistic design of paper and paperboard]. Vinnytsya: FOP Korzyn D. Ju., 168.

УДК. 37.013

М.Суліценко,

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницького державного педагогічного університету

Імені Михайла Коцюбинського

M.Sulitsenko,

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi

State Pedagogical University

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА

FEATURES OF APPLICATION OF PROJECT ACTIVITY AT ART LESSONS

Анотація. У статті проаналізовано специфіку та особливості застосування проектної діяльності на уроках мистецтва для дітей молодшого шкільного віку. Розглянуто та проаналізовано питання навчання за умови проектної діяльності, як освітній процес таких дітей.

Abstract. The article analyzes the specifics and features of the application of project activities in Art lessons for children of primary school age. The issues of education under the condition of project activity as an educational process of such children are considered and analyzed.

Ключові слова: проектна діяльність, школа, урок, навчання, дитина молодшого шкільного віку, педагогіка партнерства, система пізнання, мистецтво.

Keywords: project activity, school, lessons, teaching, child of primary school age, pedagogy of partnership, cognition system, Art.

Актуальність проблематики. Динамічні кардинальні зміни в системі освіти України, новий виток яких розпочався останнім часом зумовлені утвердженням демократичних процесів, загальними реформами в суспільстві, а особливо в освітній сфері, який показав нам що потребує нових систем навчання дітей більш інтегрованих в сучасне життя.

Мета статті — визначити особливості застосування проектної діяльності на уроках мистецтва.

Завдання статті полягають у дослідженні теоретичних основ процесу застосування проектної діяльності на уроках мистецтва.

Аналіз сучасних досліджень засвідчив, що теоретичні засади проектної діяльності на уроках мистецтва розкривають у своїх дослідженнях такі вчені: О. Безпалько, В. Гузеєва, Дж. Дьюї, В. Кіпатрик, О. Коберник, О. Косович, Л. Лук'янова, Н. Матяш, В. Нечипоренко, І. Петрова, О. Пехота, Є. Полат, В. Радіонова, Ч. Річардс, Л. Савченко, С. Сисоєва, В. Слободченкова, О. Слободяник, М. Уйсімбаєва, М. Цигулева, І. Шевченко, І. Шендрик та ін

Виклад основного матеріалу. Сутність поняття «метод проектів», ґрунтується на осмисленні родових категорій та їх істотних ознак. Серед цих понять, які формують основу

наукового контексту розгляду методу проектів, виділимо «проект», «навчальний проект», «проектна діяльність», «проектування». Особливо це важливо у викладанні психології, що має свою специфіку і відповідно специфіку використання тих або інших методів, технологій навчання [3, с. 18].

Основною метою розвитку проектної діяльності в школі є розвиток здатності кожного учня визначати і реалізовувати:

- спільну мету роботи та знаходити шляхи її досягнення;
 - вміння домовлятися про розподіл функцій і ролей у спільній діяльності;
 - здійснювати взаємний конструктивний контроль;
 - вирішувати конфлікти, ураховуючи інтереси сторін;
- співпрацювати [7, с. 717-718].

У науково-педагогічній літературі метод проектів також розглядається як форма організації навчальної діяльності учнів, яка здійснюється за встановленими етапами та певним режимом. Таке тлумачення ґрунтується на положенні про те, що форма стосовно до методу має певну автономність, і, в залежності від поставленої мети, може наповнюватись адекватними методами.

Сутність проектного навчання полягає у тому, що, виходячи зі своїх інтересів, діти разом з учителем проектують вирішення будь-якого практичного завдання. Матеріал різних навчальних предметів ґрупується навколо комплексів-проектів. Навчальне проектування орієнтоване перш за все на самостійну діяльність учнів: індивідуальну, групову або колективну, яку вони виконують упродовж певного часу.

У педагогічній практиці відомі різні типи навчальних проектів:

- творчі;
- ігрові;
- інформаційні;
- практико-орієнтовані;
- дослідницькі [5, с. 67].

Творчі проекти відрізняються від інших типів відсутністю чітко розробленої структури спільної діяльності групи учасників, для яких регламентовано кінцевий результат і форму його представлення — колаж, картина, панно тощо [6].

Такі обставини дають змогу викладачеві розкривати унікальний творчий потенціал кожної залученої до проекту людини і спрямовувати його на набуття нових знань, умінь та навичок через власне мислення.

Оскільки в основу методу проектів покладено ідею організації доцільної діяльності учнів для реалізації висунутої мети, раціональне поєднання під час розв'язування конкретних проблем теоретичних знань із практичним досвідом учнів, урахування їхніх особистих інтересів і потреб, вчені теоретики виділяють системний, культурологічний, аксіологічний, діяльнісний, особистісно зорієнтований, дослідницький, технологічний підходи до його застосування.

Проектування також визначається як практико зорієнтований метод, що дає змогу вчителю цілеспрямовано вибудовувати навчально-виховний процес у школі. Проектування також розуміється як початкова фаза проекту, що передбачає визначення його концепції, побудову гіпотези й технологічну підготовку. Отже, у контексті діяльності учень, а це поняття варто оцінювати як початковий етап роботи над навчальним проектом.

Проектна робота на уроках мистецтва потребує складання сценарію всієї діяльності його учасників із визначенням функцій кожного з них. Важливим є координація роботи у вигляді поетапних обговорень та презентація отриманих результатів.

Творча проектна діяльність стала важливим засобом формування професійної компетентності фахівців творчих професій, зокрема учителів образотворчого мистецтва; це зумовлено соціальним запитом, необхідністю креативних, нестандартних, творчих рішень при розв'язанні проблемних багато варіативних ситуацій у навчанні, професійній діяльності або повсякденному житті [2].

Сутність даної діяльності передбачає висвітлення таких аспектів, як:

- осмислення ролі художніх образів мистецтва у змістовому наповненні художньо-проектної діяльності студентів;
- виявлення потенціалу художньої образності мистецтва для формування особистості;
- визначення умов навчання студентів, продиктованих особливими формами пізнання, властивими мистецтву.

Художній образ – одна з центральних естетичних категорій в області мистецтва, яка викликає істотні труднощі в дослідженнях, пов'язаних із трактуванням її специфіки. Відомо, що естетика розглядає мистецтво як специфічну форму відображення дійсності у свідомості людей.

Велику роль у творенні образів, оперуванні ними відіграє індивідуальний суб'єктивний досвід учня. Його збагачення має велике значення для розвитку образного мислення, воно ніби вбирає в себе і теоретичні знання, які задаються однаково всім учням в процесі навчання, і особистий, неповторний, індивідуальний досвід кожного зокрема [1].

Осмислення школярами важливої ролі художніх образів у змістовому наповненні художньо-проектної діяльності залежить від багатьох факторів, а саме:

- здатності до образного осягнення твору,
- усвідомлення ціннісного змісту проекту,
- розвинутого асоціативного,
- художньо образного мислення,
- рівня емпатійності,
- уміння побачити та провести єдину емоційно-змістову лінію проекту,
- самостійно інтерпретувати ціннісно-змістову стратегію проведення проекту [7, с.709].

Усе це вимагає від педагога теоретичної грамотності як основної умови художньо проектної діяльності. Для вмотивованого використання потенціалу художніх образів мистецтва в проектній діяльності, майбутній учитель музичного мистецтва має увідомлювати його значення для цілісного інтелектуально-духовного розвитку особистості. Причому цей вплив, насамперед, підвищує рівень самого педагога, що в перспективі спонукає його до використання художньо-проектної діяльності на практиці з учнями.

Тобто, саме осмислення й використання методу проектів у новій навчальній, культурно-соціальної ситуації й дає підставу називати його новітнім.

Метод проектів, надає можливість організувати навчання школярів в процесі активної діяльності, і тим самим розвивати їх здібність використовувати й застосовувати знання, уміння й навички для вирішення практичних, життєво важливих завдань.

Особливу увагу звернемо на те, що для застосування даного методу в роботі з учнями, вчителів мистецтва необхідно оволодіти вмінням здійснювати проектну діяльність самостійно.

Таким чином, «проектна діяльність» у педагогіці мистецтва розглядається у двох аспектах:

- 1) як процес розробки окремими педагогами або колективами вчителів теоретичних моделей – освітніх програм і методик с творчості їх реалізації, цілей і конструктивних схем досягнення;
- 2) як проектна діяльність учнів – складова навчальної діяльності, підпорядкована певним організаційним засадам [5, с. 67].

Згідно цих даних, можемо вивести цілі проектної діяльності, перш за все виділимо освітню, розвивальну та виховну мету введення проектування в уроки мистецтва, які мають таке значення:

- активізація та актуалізація знань, отриманих школярами при вивченні певної теми;
- систематизація знань;
- ознайомлення з комплексом матеріалів, що виходять за межі шкільної програми.
- розвиток уміння міркувати в контексті досліджуваної теми, аналізувати, порівнювати, самостійно робити висновки;
- добирати і систематизувати матеріал, реферувати його;
- використовувати ІКТ при оформленні результатів проведеного дослідження;
- публічно представляти результати дослідження.
- створення продукту, затребуваного іншими.

Педагогічною метою формування проектної діяльності є розвиток у учнів уміння самостійно здійснювати всі її етапи й переходити з одного на інший: від формулювання мети власної діяльності до адекватного виконання проектних операцій, від реалізації проекту до самоконтролю та самооцінки. Цей процес, проходить кілька стадій: спочатку учень ознайомлюється з новим видом діяльності, усвідомлюють його смисл; потім відбувається початкове оволодіння ним; нарешті – самостійна розробка навчальних проектів.

Саме метод проектів дає можливість залучити кожную дитину, незалежно від її інтелектуальних можливостей, до процесу творчості, побачити в ній те добре, що до цього часу, можливо, ніхто не помітив [9].

У свою чергу творча проектна діяльність не лише формує мотивацію до самостійного навчання та здобуття знань, здатність до соціальної адаптації, роботи у колективі та підвищення рівня художньої майстерності, а й надає необхідні якості для подолання як професійних, так і життєвих проблем — вміння віднаходити нетипові, творчі розв'язання поставлених задач. Результатом творчої діяльності є знання, вміння та навички, здобуті шляхом одноосібного чи групового творчого процесу проектування, виготовлення об'єкта чи виробу мистецтва

Висновки дослідження. Таким чином формуються проектні вміння, які полягають у здатності виконувати проектні дії. Застосування у навчально-виховному процесі інноваційні художніх та музичних педагогічні технології, сприяє тому що діти стають активними, відкритими, вільними в самовираженні, відкривають для себе нові можливості. Для дітей це захоплююча, цікава справа з відчутним результатом. Мистецтво кінцевий продукт дитячої творчості, якому я завжди стараюся знайти практичне застосування: це і оздоблення свят, виготовлення декорацій, прикрашення інтер'єру школи, сувеніри, ялинкові прикраси, подарунки до свят.

Одже, відповідно до ступеня володіння учнями проектною діяльністю та їхніми індивідуальними розумовими здібностями, проектні вміння можуть виявлятися на різних рівнях знання – від розпізнання учнями способу проектною діяльністю за зовнішніми ознаками та відтворення способу проектною діяльністю за визначеним учителем зразком до самостійної розробки і реалізації проекту як способу розв'язання власної проблеми.

Подальшого наукового дослідження вимагає проблема обґрунтованого вибору відповідних типів проектів, які відповідають специфіці предметів мистецтва та пошуку відповідних педагогічних технологій підготовки проектів на уроках мистецтва.

Література

1. Екжанова Є.А. Системний підхід до розробки програми корекційно - розвивального навчання дітей з порушенням інтелекту. // Дефектологія. – 2011 р. - № 6 - с.25.
2. Курач М. Роль художньо-проектної діяльності в процесі естетизації особистості майбутнього чителя технологій [Електронний ресурс] / М. Ткач // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2012. – Ч. 2. – С. 185–191. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2012_2_27.
3. Малофєєв М.М. Стратегія і тактика перехідного періоду у розвитку вітчизняної системи спеціальної освіти та державної допомоги дітям з особливими проблемами. // Дефектологія. – 2006 р. - № 6 - с.3-18.
4. Миронова С.П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності : підручник / С.П. Миронова. - Кам'янець- Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – 260 с.
5. Матяш Н. В. Психологія проектною діяльності школярів: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Наталья Викторовна Матяш. – Брянск, 2000. – 388 с
6. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати : практико зорієнтований збірник / [наук. ред. І. Г. Єрмаков]. – К. : Департамент, 2003. – 500 с.
7. Олексюк О. М. Форми і методи організації музично-педагогічного процесу у вищій школі / О. М. Олексюк, М. М. Ткач// Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір : матер. Міжнар. науковопрактичної конференції (м. Київ, 28–29 березня 2012р.). – К. : Київ. ун-т. ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 708–715.
8. Плахова Н.С. Школа - підприємство: нові підходи до корекційної роботи з розумово відсталими школярами. // Дефектологія. - 2015 р. - № 5 - с.39.

9. Сидоренко, О. Б. Самооцінка як фактор психічного здоров'я та емоційного благополуччя молодшого школяра / О. Б. Сидоренко /Актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління : матеріали Всеукраїнських психолого-педагогічних Демиденківських читань. – Бердянськ : БДПУ, 2013. – С. 43–45.

УДК 373.2:330

Н. Тодосієнко,
старший викладач
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського
e-mail: nata.todosienko@gmail.com,

О. Граб,
провідний концертмейстер
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна
e-mail: grabulka.67@gmail.com

N. Todosienko,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

O. Grab,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

EDUCATIONAL POTENTIAL OF MUSIC ART IN THE CONTEXT OF NEXT PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION

Анотація. В статті досліджуються питання організації музично-естетичної діяльності дітей старшого дошкільного віку, формування елементарних основ музичної культури дітей, домірних їх віковим особливостям та закладення основ музичної компетенції дітей з урахуванням принципу наступності дошкільної та початкової освіти.

Abstract. The article examines the organization of musical and aesthetic activities of older preschool children, the formation of elementary foundations of children's musical culture, appropriate to their age and laying the foundations of children's musical competence, taking into account the principle of continuity of preschool and primary education.

Ключові слова: музичне мистецтво, музично-естетична діяльність, наступність виховання, старший дошкільний вік, молодший шкільний вік.

Key words: musical art, musical-aesthetic activity, continuity of education, senior preschool age, junior school age.

Постановка проблеми. Законодавство України визначає дошкільну освіту як цілісний процес, спрямований на забезпечення гармонійного розвитку дитини з урахуванням її індивідуальних задатків, нахилів, здібностей, культурних потреб. Відповідно, актуальним завданням дошкільної освіти є виховання художньо-естетичних засад особистості дитини через відкриття їй світу мистецтва, зокрема музичного, залучення до нього і творчого його освоєння. У сучасній практиці музичне мистецтво стає дієвим у розвитку особистості дитини, якщо в дошкільному навчальному закладі створюється сприятливе освітнє середовище, пропонуються якісний зміст освіти, застосовуються сучасні художньо-педагогічні технології, забезпечується ефективна організація музичного виховання, що створює базу для подальшого розвитку музичних здібностей дітей в